

Näringslivsprogram 2015-2022

Örebro kommun

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningsätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Beslutad av Kommunfullmäktige, den 17 juni 2015, § 138

Dokumentansvarig på politisk nivå: Ordförande i Kommunstyrelsens utskott för näringsliv och tillväxt

Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Näringslivsdirektör

Förord

Detta program beskriver Örebro kommuns målsättningar och prioriteringar för en hållbar näringslivsutveckling och ett gott näringslivsklimat¹ i strävan att bli Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad. Programmet sträcker sig över de kommande två mandatperioderna till år 2022, identifierar en rad fokusområden som särskilt viktiga för näringslivets utveckling men tar inte någon detaljerad ställning till utförande eller metoder. Årliga handlingsplaner kommer mer i detalj beskriva hur arbetet inom respektive fokusområde ska bedrivas.

Perspektiven i programmet är kommunala, men arbetet genomförs oftast i sammanhang där kommunen inte har egen rådighet. Allt som står i detta program är därmed inte bara ett kommunalt ansvar och ett gott näringslivsklimat är inget som en kommunal organisation bygger själv. Det dagliga arbetet präglas i hög grad av dialog, samverkan och partnerskap med företagare, politiker, privata tjänstemän och näringslivets organisationer. Också landsting, regionförbund, universitet och andra myndigheter och organisationer är viktiga samverkanspartners, liksom krafter i samhällets övriga delar.

¹ De lokala förutsättningarna som antingen utgör ett hinder eller en möjlighet för näringslivet att blomstra och skapa arbetstillfällen på den lokala arbetsmarknaden, källa: Lidström, 2008

Innehåll

Förord	3
Bakgrund	5
En attraktiv kommun har ett gott näringslivsklimat	5
Uppdraget	5
Förhållningssätt & avgränsning	6
<i>Hållbar tillväxt och utveckling</i>	6
Övergripande mål och mått	6
Nuläget för näringslivet i Örebro kommun	7
Tillväxten innebär utmaningar.....	8
Målbild över Örebro kommuns näringslivsklimat år 2022	9
Fokusområden	9
1. Örebro kommun som regional motor.....	10
Indikatorer för årlig uppföljning.....	10
2. Näringslivets kompetensförsörjning.....	10
3. Service och myndighetsutövande.....	11
4. Innovativa miljöer och entreprenörskap.....	11
5. Infrastruktur och kommunikation.....	12
Årlig uppföljning och revidering	13

Bakgrund

Kommunstyrelsens ordförande gav hösten 2013 i uppdrag till näringslivsföreträdarna i Tillväxtrådet att arbeta fram förslag till nytt näringslivsprogram för Örebro kommun. Tillväxtrådet består av ett 10-tal företagare och näringslivsföreträdare, kommunstyrelsens ordförande, ansvarigt kommunalråd för näringslivsfrågor, oppositionsråd samt kommunens näringslivsdirektör. Ett programförslag arbetades fram av tillväxtrådet under våren 2014 för att därefter skickas på remiss till ett 30-tal organisationer som inbjöds att ha synpunkter på programmets inriktning och innehåll. Den kommunala organisationen gavs samma möjlighet genom en internremiss. Kommunfullmäktige fattade beslut om näringslivsprogrammet den 17 juni 2015.

En attraktiv kommun har ett gott näringslivsklimat

Att kommunen upplevs som väl fungerande i allmänhet är avgörande för att också näringslivsklimatet ska uppfattas som positivt. Det spelar ingen roll hur effektiv den kommunala servicen är till företagare om det inte också är ordning och reda i den kommunala ekonomin, god kvalitet på förskolor och skolor och att det finns tillgång till bostäder och fritids- och kulturupplevelser.

Att kommunen har en attraktiv arbetsmarknad lockar samtidigt till sig attraktiv och efterfrågad arbetskraft utifrån vilket ytterligare stärker den lokala arbetsmarknaden och näringslivet. Allt hänger ihop och startar allt som oftast med att en företagare har behov av att anställa en människa till. Därmed är näringslivets konkurrenskraft också av avgörande vikt för kommunens attraktivitet som helhet och vår förmåga att bli Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad.

Uppdraget

Örebro kommuns strategiska områden för 2015-2018 slår bland annat fast (målområde 1) att sysselsättningen ska öka, Örebro kommun ska stärka sin samverkan med näringslivet och genom nya arbetsformer öka insatserna för fler människor i sysselsättning, nyföretagandet ska öka och arbetet med försörjningsnäringsliv och offentlig sektor med rätt kompetens ska stärkas. Därutöver ska kommunen starta partnerskap tillsammans med näringsliv och andra offentliga aktörer.

Näringslivsprogrammet och övrigt arbete som redan sker i kommunen tar sikte mot - men även bortom - dessa målformuleringar.

Förhållningssätt & avgränsning

Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad är något vi skapar tillsammans. Den insikten är djupt rotad i Örebro. Därför behövs aktiva och frekventa forum där företrädare för näringsliv, kommunens företrädare, akademi och den regionala nivån möts för konstruktiva samtal om utvecklingen. De forum som skapas för en aktiv dialog ska bidra till förståelse för varandras villkor, arbete och synsätt.

Näringslivet och kommunen ska möta varandra med ömsesidig respekt. Kommunens service till företagare ska vara kundorienterad, smidig och effektiv. Besked och information ska vara tydlig och konkurrens ska ske på lika villkor vid kommunala upphandlingar. Viktiga beslut tas med största möjliga samförstånd och i samverkan över partigränser. För näringslivet är det viktigt med långsiktighet och förutsägbarhet.

Hållbar tillväxt och utveckling

En attraktiv kommun med ett starkt och framgångsrikt näringsliv ska positivt bidra till såväl ekonomisk, social som ekologisk hållbar tillväxt. Flera områden utgör viktiga delar för hållbarhet, t ex jämställdhet, miljö, folkhälsa och tillgänglighet. Ett näringsliv byggt på hållbar utveckling stärker de mänskliga rättigheterna och alla människors lika värde i kommunen.

Alla delar av vad som gör en kommun attraktiv kan dock inte omhändertas i detta program. Exempel på frågor som alla är av stor vikt för näringslivet men som omhändertas av andra styrdokument är energi- och klimat och bostadsförsörjningen. Detta program fokuserar primärt på de områden som mer direkt påverkar relationen mellan näringslivet och kommunen med bäring på näringslivets konkurrenskraft.

Övergripande mål och mått

Det övergripande målet med Örebro kommuns näringslivsarbete är att bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler välmående företag som erbjuder arbete till en växande befolkning. Detta mål följs årligen upp gentemot två övergripande indikatorer som särskilt mäter hur näringslivets konkurrenskraft utvecklas:

- Lönesummutveckling²
- Sysselsättningsutveckling³

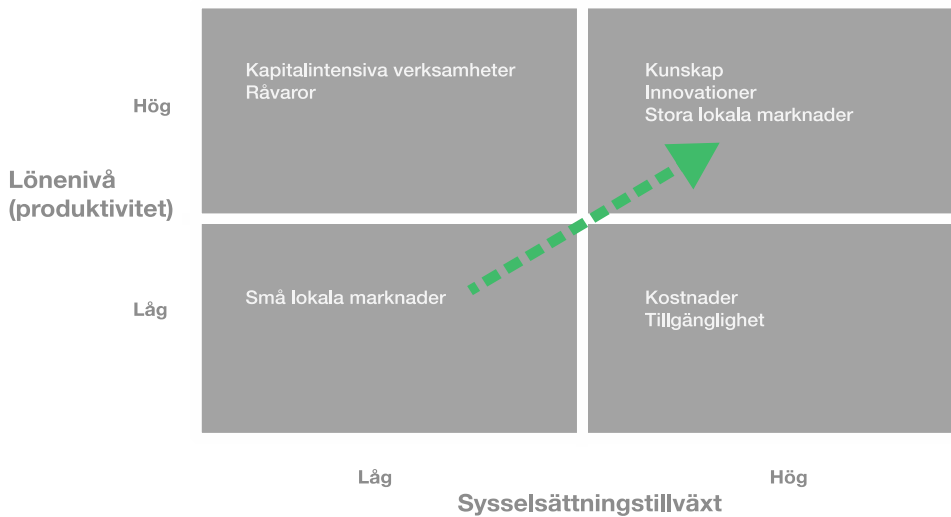
Utvecklingens drivkrafter kan beskrivas utifrån en enkel modell där orter som har en hög koncentration av kunskap, ett innovativt klimat och som har tillgång till en stor arbetsmarknad också har en högre lönesumma och sysselsättningstillväxt. En hög

² Utveckling av total lönesumma i kommunen. Lönesumman utgör summan av bruttolöner som betalats till arbetstagaren utan anställningsoptioner, källa: SCB

³ Utveckling av den förvärvsarbetande dagbefolkningen i kommunen, källa: SCB

Lönesumma och sysselsättningstillväxt driver ytterligare på innovation och kunskapsutveckling. Örebro strävar efter att vara en sådan ort (se fyrfältaren).

Utvecklingens drivkrafter

Nuläget för näringslivet i Örebro kommun

Örebro står idag för en växande del av Sveriges tillväxt och är motorn i Sveriges femte största arbetsmarknadsregion⁴. Näringslivet präglas av mångfald och bredd och Örebro är inte beroende av en dominerande näringsgren. Här finns ca 13 000 företag. Liksom i hela landet är majoriteten av dessa företag små.

Tillverkningsindustrin är betydande och ger grund för en bred och väl utvecklad tjänstenäring. Handel, media och kommunikation, IT och besöksnäring är områden där det sker en stark expansion. Möten och logistik är två branscher som har goda förutsättningar att attrahera fler företag till regionen. Även assistans, vård- och omsorgssektorn utvecklas snabbt.

Tack vare det centrala läget i landet finns här en av Sveriges viktigaste järnvägsknutpunkter, landets fjärde största fraktflygplats och i Örebro möts E18 och E20, som förbinder staden med Oslo, Göteborg, och Stockholm. Örebroregionen rankas som ett av Sveriges främsta logistiklägen.

Örebro universitet är ett av Sveriges mest expansiva och spelar en viktig roll i det innovationsstödande systemet. Här studerar och arbetar cirka 17 000 studenter och 1200 anställda. Universitetet har en bred och växande forskningsproduktion

⁴ Lokal arbetsmarknadsregion, LA-region, är en indelning av Sverige i lokala arbetsmarknadsregioner som funnits som statistiskt begrepp sedan 1990. Revidering görs vart femte år. Regionförstoring innebär att LA-regioner växer samman när arbetspendlingen mellan kommuner som tidigare ingått i olika LA-regioner stiger över en viss nivå. Enligt SCB:s statistiska kriterier ställs två krav för att en kommun ska bilda centrum i en LA-region: Andelen av de förvärvsarbetande som arbetspendlar till andra kommuner får inte överstiga 20 procent. Andelen utpendlare till någon annan enskild kommun får inte överstiga 7,5 procent. Övriga kommuner förs till den kommun mot vilken den största utpendlingen är riktad. Källa: SCB

och en tydlig professionsinriktning med en bred ämnesbredd inom bland annat juridik, ekonomi, naturvetenskap, teknik, humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap, musik, idrott samt medicin.

Tillväxten innebär utmaningar

Samtidigt som utgångsläget är gott finns ett antal utmaningar som måste hanteras under de närmaste åren:

- Bättre omhänderta den innovationskraft som finns i regionen genom att Örebro kommun, Örebro universitet, regionens näringsliv och övriga aktörer i det innovationsstödjande systemet, tillsammans driver på för fortsatt utveckling.
- Öka ansträngningarna för att möta den nationella utmaningen i för lågt bostadsbyggande som är tydlig även i Örebro. På sikt riskerar ett för lågt byggande att drabba näringslivets kompetensförsörjning och bli tillväxthämmande.
- Möta hot om arbetskraftsbrist genom att öka utbytet och pendlingsmöjligheterna med omkringliggande tillväxtregioner.
- Säkerställa god utbildning på grundskole- och gymnasienivå och inom den kommunala vuxenutbildningen för att tillfredsställa näringslivets behov av kompetens och samhällets behov av nya idéer, entreprenörer och innovationer.
- Öka samverkan med Örebro universitet kring kompetensförsörjning och andra samhällsutmaningar.
- Säkerställa tillgången på detaljplanerad mark för bostads- och verksamhetsändamål som kan användas för näringslivets expansion.
- Tillhandahålla en effektiv och rättssäker myndighetsutövning och alltid ge ett gott bemötande.
- Ta vara på möjligheterna med invandringen och snabbt integrera nyanlända i samhället och näringslivet.
- Framhäva och marknadsföra Örebro gentemot för kommunen viktiga målgrupper i syfte att attrahera kompetent arbetskraft, investeringar och etableringar utifrån.
- Uppnå en mer hållbar tillväxt inom de planetära gränserna där ekonomiska, sociala och ekologiska perspektiv beaktas
- Genom olika former av stöd till företag främja jämställdhet

Målbild över Örebro kommuns näringslivsklimat år 2022

Framtidens Örebro präglas av ett hållbart, vitalt och diversifierat näringsliv där konkurrenskraften hos företagen är god och många entreprenörer startar nya företag. Kommunen får många etableringsförfrågningar och efterfrågan på mark och lokaler är hög. Kommunen är känd för sitt goda läge och entreprenöriella klimat och hit söker sig många innovativa företag och erbjuder kunskapsintensiva produkter och tjänster som kräver välutbildad personal.

Det växande näringslivet har ökat rörligheten i hela regionen och många pendlar in till kommunen för att ta del av ett ökat utbud av efterfrågade arbetstillfällen. Kampen om kompetent arbetskraft är hård i Sverige men Örebro har en stark position. Här finner de som har en efterfrågad kompetens stimulerande arbeten.

Många nationella och internationella möten och kongresser hålls i staden vilket bidrar till känslan av att bo och verka i en internationell miljö. I Örebro är det mångkulturella en tillgång för näringslivet. Stadens intressanta mix och sociala stabilitet gör att investerare attraheras och söker sig hit. Näringslivet karaktäriseras av ett stort miljömässigt och socialt ansvarstagande. Lönesumman och den genomsnittliga utbildningsnivån är lika eller högre i Örebro än i motsvarande städer av Örebros storlek.

Relationen mellan näringsliv, kommun, civila samhället och akademien har karaktären av partnerskap där roller och förväntan på varandra är tydliga. Det finns en god samverkan mellan aktörerna på alla nivåer. En gemensam vilja att driva på utvecklingen i regionen ytterligare genomsyrar klimatet.

Tillväxtpotentialen som ett ökat kvinnligt företagande innebär för vårt samhälle tas till vara och bidrar till Örebros möjligheter till ökad konkurrenskraft och hållbar ekonomisk tillväxt.

Fokusområden

Givet Örebro kommuns målsättning om stärkt konkurrenskraft hos näringslivet och hur vi vill se näringslivsklimatet utvecklas till år 2022 kommer följande fem fokusområden prioriteras under programtiden:

1. Örebro kommun som regional motor
2. Näringslivets kompetensförsörjning
3. Service och myndighetsutövande
4. Innovativa miljöer och entreprenörskap
5. Infrastruktur och kommunikation

De årliga handlingsplaner som kopplas till detta program får ytterligare konkretisera målsättningar och indikatorer inom sina respektive områden och uppdrag.

1. Örebro kommun som regional motor

Örebro kommun ska axla rollen som ledare i regionen. Regionen är beroende av en stark motor och regionens nod är beroende av dess omland. Örebro kommuns roll är att, i samverkan med Region Örebro Län, driva regionala samarbeten där samordningsvinster, effektivisering och kundnytta kan uppnås. Näringslivsområdet är ett sådant. Örebro ska också aktivt delta i storregionala, nationella och internationella samarbeten som vilar på samma grund. Örebro position som evenemangs-, kongress- och mötesstad ska stärkas allt mer.

Mål

- En ökad attraktivitet och ett ökat antal investeringar och etableringar genom bland annat ett ökat proaktivt investerings- och etableringsarbete
- Att Örebro stärker sin position som den främsta kommunen för möten och evenemang utanför de 3 storstadsregionerna

Indikatorer för årlig uppföljning

- Lägsta nivå detaljplanerad verksamhetsmark
- Antal nya bygglov för verksamheter
- Antal gästnätter

2. Näringslivets kompetensförsörjning

Arbetskraftsutbudet förväntas sjunka de närmaste åren och många företag och näringsgar kommer att uppleva arbetskraftsbrist om inte matchningen mellan utbud av arbetskraft och efterfrågan blir bättre. Att Örebro funktionella arbetsmarknadsregion klarar av att förse näringslivet med rätt kompetens är avgörande för denna regions utveckling. Örebro kommuns grundskole- gymnasie- och vuxenutbildningar ska i samverkan med Region Örebro län, Örebro universitet och andra aktörer arbeta för att tillgodose näringslivets behov av arbetskraft.

Mål

- Att elever i grundskola och gymnasium ges bra förutsättningar att välja utbildningar som motsvarar de kompetensbehov som finns på arbetsmarknaden
- Öka anställningsbarheten hos grupper med låg konkurrenskraft på arbetsmarknaden
- Att nyckelkompetenser rekryteras eller söker sig till Örebroregionen för att ta del av en allt mer attraktiv arbetsmarknad

Indikatorer för årlig uppföljning

- Andel med fullständig gymnasie- och universitetsutbildning
- Andel etablerade på arbetsmarknaden efter examen/fullgjord utbildning
- Andel högskoleexaminerade som är etablerade inom yrken som kräver högskoleutbildning

3. Service och myndighetsutövande

Dialogen mellan kommunen och näringslivet ska stärkas i syfte att gemensamt identifiera hinder och utmaningar för näringslivet att utvecklas. Förvaltningarna har ett särskilt ansvar att inhämta företagens synpunkter på alla nivåer från den enskilda tjänstemannen i sin myndighetsutövning till förvaltningsledning och politisk ledning i relation till näringslivet i sin helhet. Service och myndighetsutövning ska präglas av att det ska vara lätt att göra rätt som företagare i Örebro kommun. Näringslivet kan förvänta sig ett gott bemötande vid alla kontakter med den kommunala organisationen.

Mål

- En effektiv och rättssäker myndighetsutövning, en hög servicenivå och ett gott bemötande i alla kontakter med näringslivet
- Utveckla tjänsteerbjudandet till företagen, inbegripet fler e-tjänster

Indikatorer för årlig uppföljning

- Ett stadigvarande värde på lägst 70 i Stockholm Business Alliance/Sveriges kommuner och landsting Nöjd-Kund-Index mätning
- Bland de tre främsta av jämförbara kommuner i svenskt näringslivs årliga ranking över upplevt företagsklimat
- Företagens användande och upplevelse av kommunens e-tjänster

4. Innovativa miljöer och entreprenörskap

Örebro kommun ska, tillsammans med övriga aktörer i innovationssystemet, ta ansvar för att de individer och innovationer som har en potential att utvecklas ges de bästa förutsättningarna. Ett välmående näringsliv kräver förnyelse. Produkter, tjänster och företag försvinner men nya tillkommer. Att bidra till ett gott entreprenöriellt klimat genom stöd och rådgivning är viktigt. För att ta tillvara alla individer och innovationer bör jämställdhetsåtgärder inom detta område främjas.

Mål

- Ett väl fungerande innovations- och entreprenörstödjande system till stöd för enskilda innovatörer och innovationer inom befintligt näringsliv
- Att alla elever och studenter får ta del av entreprenörskap i grundskola och gymnasiet
- Att stödja och utveckla företagande och innovativa miljöer på likvärdiga villkor för kvinnor och män

Indikatorer för årlig uppföljning

- Antal företagsstarter per 1000 invånare.
- Inflödet till det innovations- och entreprenörstödjande systemet
- Antal elever och studenter som får ta del av entreprenörskap

5. Infrastruktur och kommunikation

Konkurrensen om framtidens företag och arbetskraft ökar ständigt. En viktig hörnsten för att höja en Orts attraktivitet är tillgänglighet, både för människor, varor och tjänster. Avstånd mäts i tid och ju kortare tiden blir mellan hemmet och arbetsplatsen och företaget och kunderna/marknaden desto attraktivare är orten. Utbytet med omkringliggande regioner ska intensifieras i syfte att utveckla respektive arbetsmarknadsregioner ytterligare. Örebro ska ta en tydligare position i nationella och internationella diskussioner om infrastruktur och kommunikationer.

Mål

- Att Örebro fortsätter stärka sin position som en av Skandinaviens viktigaste knutpunkter för resurseffektiva och klimatsmarta tåg- väg och flygtransporter

Indikatorer för årlig uppföljning

- Inomregionala/utomregionala pendlingsmönstret
- Tonnage gods som hanteras av företag verksamma inom regionen (järnväg, lastbil, flyg)

Årlig uppföljning och revidering

Örebro kommuns kommunledningskontor ansvarar för årlig uppföljning av programmet till kommunstyrelsen som en del av kommunens *delårsrapport 1*, per sista april, vilken också utgör underlag till nästkommande års budgetprocess. Berörda förvaltningar och kommunala bolag ansvarar för att det arbetas fram årliga handlingsplaner inom respektive fokusområde. Kommundirektören fördelar ansvaret för näringslivsprogrammens fokusområden på respektive förvaltning.

Varje handlingsplan ska bedömas utifrån ekonomiska, personmässiga, juridiska och informationsmässiga konsekvenser. En konsekvensbedömning ska även göras ur ett långsiktigt hållbart perspektiv där de tre dimensionerna socialt, ekonomiskt och ekologiskt ska beaktas.